

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Факультет лінгвістики**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан ФЛ

_____ Н.С. Саєнко
(підпис) (ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 2017 р.

ЗАСАДИ УСНОГО ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ (РИТОРИКА)

РОБОЧА ПРОГРАМА
кредитного модуля

підготовки
спеціальності
форми навчання

бакалавра
усіх спеціальностей
денна

Ухвалено методичною комісією
Факультету лінгвістики
Протокол від 29.06. 2017 № 10
Голова методичної комісії

_____ С.В. Ібрагімова
(підпис) (ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 2017р.

Робоча програма кредитного модуля «Засади усного професійного мовлення (риторика)» для студентів усіх спеціальностей освітнього ступеня бакалавра, за денною формою навчання складена відповідно до програми навчальної дисципліни «Засади усного професійного мовлення (риторика)»

Розробник робочої програми:

_____ ст. викладач, канд. філол. н. Маковецька-Гудзь Ю.А.
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (підпис)

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри української мови, літератури та культури

Протокол від 14 червня 2017 року № 11

Завідувач кафедри

_____ О.П. Онуфрієнко

«__» _____ 2017 р.

1. Опис кредитного модуля

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Загальні показники	Характеристика кредитного модуля
Усі галузі знань	Назва навчальної дисципліни, до якої належить кредитний модуль – Засади усного професійного мовлення (риторика)	Форма навчання денна
Спеціальність - усі спеціальності	Кількість кредитів ECTS – 2	Статус кредитного модуля: за вибором студентів
Освітній ступінь бакалавр	Змістових розділів – 3	Цикл загальної підготовки навчальні дисципліни соціально-гуманітарної підготовки
	Загальна кількість 60 год.	Рік підготовки: 1-й
		Семестр 1 або 2-й
		Лекції 18 год.
		Практичні 18 год.
		Самостійна робота 24 год.
Тижневих годин: аудиторних – 2 СРС – 1,3	Вид та форма семестрового контролю: Залік	

Кредитний модуль «Засади усного професійного мовлення (риторика)» передбачає підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності студентів, практичне оволодіння засадами усного мовлення; вироблення умінь та навичок особистого та професійного спілкування, написання та виголошення промов різного виду, що сприятиме якісному професійному спілкуванню, як під час навчання, так і в подальшій фаховій діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна "Засади усного професійного мовлення (риторика)" разом з дисциплінами «Українська мова за професійним спрямуванням», «Історія української культури», «Іноземна мова» формує гуманітарну складову в програмі підготовки майбутнього фахівця.

2. Мета та завдання кредитного модуля

2.1. Метою навчальної дисципліни є формування у студентів компетентностей:

- здатність застосовувати норми культури усного мовлення;

- здатність вести ділові та приватні бесіди;
- здатність організувати взаємодію зі співрозмовником, налагодити контакт, зворотній зв'язок.

2.2. Основні завдання навчальної дисципліни.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

знати:

- загальні вимоги до усного спілкування;
- умови ефективного професійного спілкування;
- основні поняття загальної риторики;
- види аргументів і ситуації їх використання;
- сучасні методи риторичного аргументування;
- етапи підготовки усної промови;
- критерії оцінки промови;
- види промов;
- принципи безконфліктного спілкування;
- невербальні засоби спілкування;
- прийоми активізації уваги слухачів;
- основні закони спілкування;
- форми проведення дискусії;
- сутність полеміки і полемічні прийоми;
- вимоги до усних презентацій;

вміти:

- вести розгорнутий монолог з фахової проблематики;
- вести ефективну, конструктивну бесіду на будь-яку тему з кола зацікавлень культурної, високоосвіченої людини;
- вирішувати комунікативні та мовленнєві завдання в конкретній ситуації спілкування;
- організувати взаємодію з аудиторією, налагодити контакт, зворотній зв'язок, спілкування;
- використовувати невербальні засоби спілкування для досягнення власної мети;
- підготувати публічний навчальний виступ для захисту курсового (дипломного) проекту;
- створювати промови на професійну тематику;
- володіти полемічним мистецтвом (диспут, полеміка, дискусія);
- знаходити можливі засоби переконання відносно предмета мовлення та правильної побудови аргументу, який складається з ідеї, її обґрунтування та розташування;
- створювати ефективні усні та мультимедійні презентації.

досвід:

- у веденні бесід різного типу;
- у написанні та виголошенні публічних науково-навчальних промов;
- у створенні мультимедійних презентацій як доповнення до виступу.

3. Структура кредитного модуля

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практ.	СРС
1	2	3	4	5
Розділ 1. Основи комунікативної лінгвістики.				
<i>Тема 1.1. Природа спілкування і комунікації.</i>	3	2	-	1
<i>Тема 1.2. Структура процесу спілкування.</i>	3	-	2	1
<i>Тема 1.3. Семантика та смисли у комунікації.</i>	3	2	-	1
<i>Тема 1.4. Невербальні засоби спілкування.</i>	4	-	2	2
<i>Тема 1.5. Елементарні компоненти та засоби комунікації.</i>	3	2	-	1
<i>Тема 1.6. Спілкування як взаєморозуміння.</i>	3	-	2	1
<i>Тема 1.7. Слухання і його роль у комунікації.</i>	3	-	2	1
Разом за розділом 1	22	6	8	8
Розділ 2. Засади риторичної майстерності.				
<i>Тема 2.1. Лінгвістична риторика.</i>	3	2	-	1
<i>Тема 2.2. Публічна промова.</i>	4	2	-	2
<i>Тема 2.3. Мовний вплив у публічних виступах..</i>	4	-	2	2
<i>Тема 2.4. Оратор та аудиторія.</i>	3	2	-	1
<i>Тема 2.5. Види публічного мовлення.</i>	3	-	2	1
Разом за розділом 2	17	6	4	7
Розділ 3. Культура усного фахового спілкування. Форми колективного обговорення професійних проблем.				
<i>Тема 3.1. Особливості ділового спілкування.</i>	3	2	-	1
<i>Тема 3.2. Мистецтво аргументації.</i>	4	-	2	2
<i>Тема 3.3. Особливості професійного дискусивно-полемічного спілкування.</i>	3	2	-	1
<i>Тема 3.4. Суперечка як предмет еристики.</i>	3	-	2	1
<i>Тема 3.5. Форми колективного обговорення професійних проблем.</i>	3	2	-	1
<i>Тема 3.6. Діловий етикет.</i>	3	-	2	1

Разом за розділом 3	19	6	6	7
Залік	2	-	-	2
Всього годин	60	18	18	24

4. Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)
1	<p>Тема 1.1. Природа спілкування і комунікації.</p> <p>Лекція 1. Базові поняття мовної комунікації. Комунікативна лінгвістика. Категорії комунікативної лінгвістики. Функції спілкування. Види і форми спілкування. Основні закони спілкування.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відмінності спілкування людей і тварин. 2. Особливості міжособистісного спілкування. 3. Елементарні компоненти комунікації. <p>Література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Ф. С. Бацевич . – Київ : Академія, 2004 . – 342 с. – Режим доступу: http://lib.ltd.ua/основи-комунікативної-лінгвістики-бацевич.html 2. Стернин И.А. Основы речевого воздействия. Учебное издание. – Воронеж: «Истоки», 2012.- 178 с. – Режим доступу: http://sterninia.ru/files/757/4_Izbrannye_nauchnye_publicacii/Rechevoe_vozdejstvie/Osnovi_rechevog_o_vozdeistviya2013.pdf 3. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.В. Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 312 с. 4. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf 5. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1986- 293 с. – Режим доступу: http://www.twirpx.com/file/599794/
2	<p>Тема 1.3. Семантика та смисли у комунікації.</p> <p>Лекція 2. Вербальні і невербальні компоненти спілкування. Форми мовної комунікації. Складові комунікативного акту. Мовний вплив у спілкуванні. Екстралінгвістичні фактори усного фахового спілкування. Нейролінгвістичне програмування.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зворотний зв'язок у комунікації 2. Інтернаціональні жести 3. Форми мовного впливу <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Ф. С. Бацевич . – Київ : Академія, 2004 . – 342 с. – Режим доступу: http://lib.ltd.ua/основи-комунікативної-лінгвістики-бацевич.html 2. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf 3. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.В. Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 312 с.

	4. Піз А., Піз Б. Моварухівтіла. Розширенеvidання/ Пер. з англ. – К: ТОВ "Компанія ОСМА", 2015. – 416с.
3	<p>Тема 1.5. Елементарні компоненти та засоби комунікації.</p> <p>Лекція 3. Моделі спілкування. Елементарні компоненти та засоби комунікації. Комунікативний шум. Канали комунікації. Особливості сприйняття, вивчення, розуміння співбесідника. Гендерні аспекти спілкування. Види співбесідників. Слухання і його роль у комунікації. Комунікативні табу. Комунікативні бар'єри</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Техніки НЛП. 2. Стратегії мовленнєвого спілкування. 3. Теорії масової комунікації. <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Ф. С. Бацевич . – Київ : Академія, 2004 . – 342 с. – Режим доступу: http://lib.ltd.ua/основи-комуникативної-лінгвістики-бацевич.html 2. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.В. Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 312 с. 3. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf 4. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання друге /Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. професора Н.П. Осипової. — Х.: Одиссей, 2006. — 144 с. – Режим доступу: http://textbooks.net.ua/content/category/28/39/34/
4.	<p>Тема 2.1. Лінгвістична риторика.</p> <p>Лекція 4. Поняття риторики. Призначення риторики та її роль у суспільному житті. Основні розділи класичної риторики. Страх публічних виступів. Видатні оратори сучасності. Принципи і правила риторики. Прийоми впливу на слухачів. Складові успішного виступу.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Головні напрями неориторики. 2. Принципи та етапи підготовки публічного виступу. 3. Партитура тексту. <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мацько Л.І. Риторика: Навч. посіб. / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О.М. Мацько. – К.: Вища шк., 2003. – 311 с. – Режим доступу: http://www.twirpx.com/file/30201/ 2. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf 3. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1986- 293 с. – Режим доступу: http://www.twirpx.com/file/599794/ Стернин И.А. Основы речевого воздействия. Учебное издание. – Воронеж: «Истоки», 2012.- 178 с. – Режим доступу: http://sterninia.ru/files/757/4_Izbrannye_nauchnye_publicacii/Rechevoe_vozdejstvie/Osnovi_rechevog_o_vozdeistviya2013.pdf
5.	<p>Тема 2.2. Публічна промова.</p> <p>Лекція 5. Структура професійної публічної промови. Способи виголошення промови. Ефективна імпровізація. Сучасні методики переконання (сторітелінг).</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закони логіки. Риторичні фігури. 2. Способи виголошення промови. 3. Мовні прийоми ораторської промови (лексичні, морфологічні, стилістичні) <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец.

	<p>Видання друге /Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. професора Н.П. Осипової. — Х.: Одиссей, 2006. — 144 с. — Режим доступу: http://textbooks.net.ua/content/category/28/39/34/</p> <p>2. Седнев А. Выступление без подготовки. Что и как говорить, если вас застали врасплох: Манн, Иванов и Фербер; Москва; 2014 – 109с. – Режим доступу: http://opator.ukr/books/20.pdf</p> <p>3. Стернин И.А. Основы речевого воздействия. Учебное издание. – Воронеж: «Истоки», 2012.- 178 с. – Режим доступу: http://sterninia.ru/files/757/4_Izbrannye_nauchnye_publicacii/Rechevoe_vozdejstvie/Osnovi_rechevog_o_vozdeistviya2013.pdf</p> <p>4. Мацько Л.І. Риторика: Навч. посіб. / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О.М. Мацько. – К.: Вища шк., 2003. – 311 с. – Режим доступу: http://www.twirpx.com/file/30201/</p>
6	<p>Тема 2.4. Оратор та аудиторія.</p> <p>Лекція 6. Стратегія і тактика оратора. Оратор та аудиторія. Види аудиторії. Особливості спілкування промовця з аудиторією. Усна та мультимедійна презентація, пітч.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Маніпуляція та її види. Способи нейтралізації маніпуляції. 2. Поняття опору аудиторії. 3. Вплив аудиторії на оратора. <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стернин И.А. Фактор адресата в речевом воздействии - Воронеж: «Истоки», 2012. – 51 с. – Режим доступу: http://www.sterninia.ru/files/757/4_Izbrannye_nauchnye_publicacii/Rechevoe_vozdejstvie/Faktor_adre_sata-v_rechevom_vozdeistvi.pdf 2. Піз А., Піз Б. Моварухівтіла. Розширене видання/ Пер. з англ. – К: ТОВ "Компанія ОСМА", 2015. – 416с. 3. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Ф. С. Бацевич . – Київ : Академія, 2004 . – 342 с. – Режим доступу: http://lib.ltd.ua/основи-комуникативної-лінгвістики-бацевич.html 4. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1986- 293 с. – Режим доступу: http://www.twirpx.com/file/599794/
7.	<p>Тема 3.1. Особливості ділового спілкування.</p> <p>Лекція 7. Стратегії поведінки під час ділової бесіди. Написання резюме. Візитна картка. Особливості співбесіди з роботодавцем. Засади успішної співбесіди. Дедуктивна, правдоподібна та індуктивна аргументація. Структура аргументації.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні вимоги до учасників ділового спілкування 2. Роль вербальних і невербальних засобів мовленнєвої культури у формуванні іміджу особи. 3. Етикет телефонної розмови. <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf 2. Мацько Л.І. Культура української фахової мови: Навч. посіб. / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К.: «Академія», 2007. – 360 с. 3. Васенко Л.А., Дубічинський В.В., Кримець О.М. Фахова українська мова: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 272 с.
8	<p>Тема 3.3. Особливості професійного дискусивно-полемічного спілкування.</p> <p>Лекція 8. Дискусія, види дискусій. Критика під час дискусії. Сучасні технології проведення дискусії. Види запитань. Суперечка як предмет еристики. Типи суперечок. Стадії суперечки.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості сприйняття, вивчення, розуміння співбесідника.

	<p>2. Способи сприйняття критики.</p> <p>3. Суперечка як предмет еристики. Типові правила та помилки в суперечках.</p> <p>Рекомендована література:</p> <p>1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf</p> <p>2. Васенко Л.А., Дубічинський В.В., Кривець О.М. Фахова українська мова. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 272 с.</p>
9	<p>Тема 3.5. Форми колективного обговорення професійних проблем.</p> <p>Лекція 9. Збори як форма прийняття колективного рішення. Нарада: підготовка, проведення, підсумовування. Мистецтво перемовин. Етикет телефонної розмови.</p> <p>СРС</p> <p>1. Стратегічні підходи до ведення перемовин.</p> <p>2. Дедуктивна, правдоподібна та індуктивна аргументація.</p> <p>3. Ділове інтерв'ю.</p> <p>Рекомендована література:</p> <p>1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf</p> <p>2. Васенко Л.А., Дубічинський В.В., Кривець О.М. Фахова українська мова. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 272 с.</p>

4. Практичні заняття

Основні завдання циклу практичних занять – закріпити теоретичний матеріал, засвоєний у ході лекційної частини курсу; навчити студентів узагальнювати набуті знання для вирішення конкретних комунікативних завдань, виробити навички мовленнєвої етики.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, посилання на літературу та завдання на СРС)
1	<p>Тема 1.2. Структура процесу спілкування.</p> <p>Практичне заняття 1. Тенденції сучасного спілкування. Закони успішної комунікації. Особливості міжособистісного спілкування. Самопрезентація.</p> <p>СРС</p> <p>1. Опрацювання теоретичного матеріалу за темою.</p> <p>2. Виконання домашнього завдання (вправи, практичні, творчі завдання)</p> <p>Література:</p> <p>1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Ф. С. Бацевич . – Київ : Академія, 2004 . – 342 с. – Режим доступу: http://lib.ltd.ua/основи-комунікативної-лінгвістики-бацевич.html</p> <p>2. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.В. Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 312 с.</p>
2	<p>Тема 1.4. Невербальні засоби спілкування.</p> <p>Практичне заняття 2. Невербальні засоби спілкування. "Зчитування" зовнішніх ознак внутрішнього стану (мова тіла). Роль внутрішніх станів в спілкуванні. Нейро-лінгвістичне програмування.</p> <p>СРС</p> <p>1. Опрацювання теоретичного матеріалу за темою.</p> <p>2. Виконання домашнього завдання (вправи, практичні, творчі завдання)</p> <p>Література:</p> <p>1. Піз А., Піз Б. Моварухівтіла. Розширене видання/ Пер. з англ. – К: ТОВ "Компанія ОСМА", 2015. – 416с.</p>

	2. Экман П. Психология эмоций / пер. с англ. В. Кузин. — СПб.: Питер, 2010. — 336 с.
3	<p>Тема 1.6. Спілкування як взаєморозуміння.</p> <p>Практичне заняття 3. Види співбесідників. Особливості сприйняття, вивчення, розуміння співбесідника. Гендерні аспекти спілкування. Національні особливості ділового спілкування.</p> <p>СРС</p> <p>1. Опрацювання теоретичного матеріалу за темою.</p> <p>2. Виконання домашнього завдання (вправи, практичні, творчі завдання)</p> <p>Література:</p> <p>1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Ф. С. Бацевич . – Київ : Академія, 2004 . – 342 с. – Режим доступу: http://lib.ltd.ua/основи-комунікативної-лінгвістики-бацевич.html</p> <p>2. Стернин И.А. Фактор адресата в речевом воздействии - Воронеж: «Истоки», 2012. – 51 с. – Режим доступу: http://www.sterninia.ru/files/757/4_Izbrannye_nauchnye_publicacii/Rechevoe_vozdejstvie/Faktor_adresat_a-v_rechevom_vozdeistvyi.pdf</p>
4	<p>Тема 1.7. Слухання і його роль у комунікації.</p> <p>Практичне заняття 4. Слухання і його роль у комунікації. Комунікативні табу. Комунікативні бар'єри</p> <p>СРС</p> <p>1. Опрацювання теоретичного матеріалу за темою.</p> <p>2. Виконання домашнього завдання (вправи, практичні, творчі завдання)</p> <p>Література:</p> <p>1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Ф. С. Бацевич . – Київ : Академія, 2004 . – 342 с. – Режим доступу: http://lib.ltd.ua/основи-комунікативної-лінгвістики-бацевич.html</p>
5	<p>Тема 2.3. Мовний вплив у публічних виступах.</p> <p>Практичне заняття 5. Психологічні прийоми впливу на слухачів. Маніпуляція та актуалізація.</p> <p>СРС</p> <p>1. Опрацювання теоретичного матеріалу за темою.</p> <p>2. Виконання домашнього завдання (вправи, практичні, творчі завдання)</p> <p>Література:</p> <p>1. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання друге /Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. професора Н.П. Осипової. — Х.: Одіссей, 2006. — 144 с. – Режим доступу: http://textbooks.net.ua/content/category/28/39/34/</p> <p>2. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.В. Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 312 с.</p>
6	<p>Тема 2.5. Види публічного мовлення.</p> <p>Практичне заняття 6. Ефективна імпровізація. Сучасні методики переконання (сторітелінг). Усна та мультимедійна презентація.</p> <p>СРС</p> <p>1. Опрацювання теоретичного матеріалу за темою.</p> <p>2. Виконання домашнього завдання (вправи, практичні, творчі завдання)</p> <p>Література:</p> <p>1. Седнев А. Выступление без подготовки. Что и как говорить, если вас застали врасплох: Манн, Иванов и Фербер; Москва; 2014 – 109с. – Режим доступу: http://opator.ukp/books/20.pdf</p> <p>2. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання друге /Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. професора Н.П. Осипової. — Х.: Одіссей, 2006. — 144 с. – Режим доступу: http://textbooks.net.ua/content/category/28/39/34/</p> <p>3. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1986- 293 с. – Режим доступу: http://www.twirpx.com/file/599794/</p>
7	Тема 3.2. Мистецтво аргументації.

	<p>Практичне заняття 7.Складники аргументації. Форма аргументації. Дедуктивна, правдоподібна та індуктивна аргументація. Структура аргументації.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання теоретичного матеріалу за темою. 2. Виконання домашнього завдання (вправи, практичні, творчі завдання) <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Хоменко І.В. Еристика: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 280 с. – Режим доступу: http://shron.chtyvo.org.ua/Khomenko_Iryna/Erystyka.pdf 2. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf
8	<p>Тема 3.4. Суперечка як предмет еристики.</p> <p>Практичне заняття 8.Суперечка як предмет еристики. Учасники суперечки. Типи суперечок. Стадії суперечки. Прийоми впливу в суперечках. Типові правила та помилки в суперечках.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання теоретичного матеріалу за темою. 2. Виконання домашнього завдання (вправи, практичні, творчі завдання) <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Хоменко І.В. Еристика: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 280 с. – Режим доступу: http://shron.chtyvo.org.ua/Khomenko_Iryna/Erystyka.pdf 2. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf
9	<p>Тема 3.6. Діловий етикет.</p> <p>Практичне заняття 9.Правила етикету ділової бесіди. Етикет телефонної розмови.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання теоретичного матеріалу за темою. 2. Виконання домашнього завдання (вправи, практичні, творчі завдання) <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf

6. Контрольні роботи

Для контролю за якістю засвоєння навчального матеріалу передбачено проведення двох експрес-контролів на практичних заняттях. Рекомендується проводити контролі після вивчення першого та другого розділів. Після першого розділу контроль можна провести в письмовому вигляді, у формі тестових завдань або в усному вигляді у формі колоквіуму (на розсуд викладача). Контроль після вивчення другого розділу рекомендується проводити в усній формі у вигляді виступу перед аудиторією.

Перевірка рівня знань, отриманих під час вивчення курсу “Засади усного професійного мовлення (риторика)” здійснюється на заліку, який проводять в кінці навчального семестру в усній формі (зразки контрольних запитань див. у методичних вказівках).

7. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Система рейтингових балів, критерії оцінювання та умови допуску до семестрової атестації наведено у «Положенні про рейтингову систему оцінки успішності студентів з кредитного модуля (дисципліни) «Засади усного професійного мовлення (риторика)».

8. Методичні рекомендації

На курс “Засади усного професійного мовлення (риторика)” відводиться 60 годин на академічну групу, з них 18 годин – лекцій, 18 годин – практичні заняття, 24 години – самостійна робота студентів.

Програмою передбачено підвищення рівня комунікативної компетенції студентів. Це значить, що студент повинен отримати знання основ мовної поведінки людини, законів, правил і прийомів спілкування, знання основ полемічної майстерності і технологій публічного виступу, дотримання норм літературної мови, володіння мистецтвом ведення ділової бесіди, знання національних особливостей ділового спілкування, вміння і психологічну готовність ефективно виступати перед будь-якою аудиторією.

Вивчення курсу має сприяти практичному оволодінню навичками ораторської майстерності, культурою вербального та невербального спілкування. Також значна увага має бути приділена культурі та чистоті усного мовлення, для цього слід використовувати цікаві мовні завдання практичного характеру (пароніми, тавтології, плеоназми, логічність мовлення, специфічні мовні конструкції, штампи, кліше та ін.).

Заняття проводяться у формі лекцій та практичних занять. Рекомендується проводити зі студентами різні види додаткової роботи (консультації, семінари тощо). На лекціях слід обов'язково залучати студентів до обговорення, вести активний діалог давати завдання для роботи в групах. Рекомендується використовувати на лекціях мультимедійні презентації з метою кращого сприймання та візуалізації нового матеріалу. Бажано на деяких лекціях (3, 4, 5, 7) використовувати метод сторітеллінгу, як ефективний спосіб подачі та запам'ятовування інформації.

Поточна форма контролю: оцінюється робота студентів на практичних заняттях та виконання домашніх завдань. За підсумками виставляється залік. Для студентів технічних напрямків підготовки заплановано виконання двох контрольних робіт протягом семестру, які можна проводити у формі тестів або творчих завдань (виступів). Загалом, рекомендується проводити невеликі міні-виступи на кожному практичному занятті з метою покращення навиків студентів та діагностики загального рівня підготовленості окремого студента. Самостійна робота студента разом з відвідуванням настановних занять (лекцій) будуть сприяти формуванню вміння правильно і грамотно викладати думки, публічно виступати, вести ділові переговори, орієнтуватися в потоці інформації.

При вивченні риторики важливим є не тільки засвоєння теоретичних основ красномовства, а й уміння застосовувати свої знання на практиці. Тому слід уважно поставитися до створення завдань як теоретичного так і практичного характеру. Програма передбачає проведення лекційно-практичних занять, виконання різного роду вправ. Зокрема, на першому занятті слід дати завдання «Самопрезентація» з метою отримання «портрету» студентської аудиторії та його використання при формуванні подальших завдань. На лекції 4, використовуючи інтерактивні методи навчання, можна на прикладі одного студента пояснити питання про страх виступів. На практичному занятті 6 слід не тільки розповісти про мультимедійну презентацію, а і на прикладі кількох студентських презентацій пояснити недоліки та переваги їх роботи.

Під час опрацювання розділу 3 «Культура усного фахового спілкування» слід враховувати професійне спрямування факультетів для вибору питань, що оптимально відповідають комунікативним особливостям фахового поля.

У ході підготовки до практичних занять варто орієнтуватися на те, щоб на занятті було 80% практики і лише 20% теорії (у якості повторення). Тобто, студенти мають виконувати низку практичних завдань, імпровізувати, робити короткі виступи; також

рекомендується проводити різні інтерактивні заходи: дискусії, дебати і под. (практичні заняття 7, 8); моделювати ситуацію, використовувати рольові ігри, кейси (практичні заняття 3, 4, 5, 7).

Пріоритетними темами аудиторних занять є проблеми усного фахового мовлення. Значну увагу слід приділяти не лише мовному наповненню виступів, а й невербальному складнику повідомлення. Проводячи невеликі публічні виступи на кожному практичному занятті (починаючи від самопрезентації, до тривалого публічного виступу), слід звертати увагу студентів не лише на те що вони говорять, а і як вони це говорять, які жести при цьому використовують. На 2 та 3 практичному заняттях слід детально обговорити модальність інтонації та жести закритості/відкритості.

Оскільки сучасний процес вербалізації спілкування ускладнений російськомовним впливом, то слід пропонувати різні типи завдань: діалоги, монологічні висловлювання, перекази текстів з фаху, обґрунтування певної думки, вислову тощо і звертати увагу студентів на міжмовні омоніми або особливості перекладу дієприкметників та дієприслівників. Проведення дискусій, тематичних обговорень закріплюватиме навички усного мовлення, вироблятиме звичку дотримуватися орфоепічних та акцентуаційних норм.

Виконуючи вправи і практичні завдання, студенти повинні отримати ті вміння, які необхідні для контролю над промовою, її аналізу і оцінки. Ці вміння дозволять їм вдосконалити власне мовну майстерність, впевненіше почувати себе в ситуаціях, коли потрібно «встати і сказати»; вільніше спілкуватися з людьми; навчитися конкретним різновидам мовних дій: зробити доповідь, прочитати лекцію, взяти участь в діловій розмові, виголосити тост, привітання, сказати комплімент, висловити публічно і довести свою думку, переконати в своїй правоті, розуміти потреби аудиторії та співрозмовника.

9. Рекомендована література

9.1. Базова

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Ф. С. Бацевич . – Київ : Академія, 2004 . – 342 с. – Режим доступу: <http://lib.ltd.ua/основи-комунікативної-лінгвістики-бацевич.html>
2. Мацько Л.І. Риторика: Навч. посіб. / Л.І. Мацько, О.М. Сидоренко, О.М. Мацько. – К.: Вища шк., 2003. – 311 с. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/30201/>
3. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання друге /Н.П. Осипова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. професора Н.П. Осипової. — Х.: Одиссей, 2006. — 144 с. — Режим доступу: <http://textbooks.net.ua/content/category/28/39/34/>
4. Піз А., Піз Б. Моварухівтіла. Розширене видання/ Пер. з англ. – К: ТОВ "Компанія ОСМА", 2015. – 416с.
5. Седнев А. Выступление без подготовки. Что и как говорить, если вас застали врасплох: Манн, Иванов и Фербер; Москва; 2014 – 109с. – Режим доступу: <http://opator.ukp/books/20.pdf>
6. Стернин И.А. Фактор адресата в речевом воздействии - Воронеж: «Истоки», 2012. – 51 с. – Режим доступу: http://www.sterninia.ru/files/757/4_Izbrannye_nauchnye_publicacii/Rechevoe_vozdejstvie/Faktor_adresata-v_rechevom_vozdeistvyi.pdf
7. Стернин И.А. Основы речевого воздействия. Учебное издание. – Воронеж: «Истоки», 2012.- 178 с. – Режим доступу: http://sterninia.ru/files/757/4_Izbrannye_nauchnye_publicacii/Rechevoe_vozdejstvie/Osnovi_reche_vogo_vozdeistviya2013.pdf
8. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1986- 293 с. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/599794/>
9. Хоменко І.В. Еристика: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 280 с. – Режим доступу: http://shron.chtyvo.org.ua/Khomenko_Iryna/Erystyka.pdf
10. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням. / С.В. Шевчук., І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2011. – 696 с. – Режим доступу: http://futurestudents.at.ua/Dowlands/Shevchuk_S_V_Klimenko_I_V_Ukrayinska_mova_za_p.pdf

9.2. Допоміжна

1. Берн Э. Игры в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений: Люди которые играют в игры. Психология человеческой судьбы: Пер. с англ./Общ. ред. М.С. Мацковского; Послесловие Л.Г. Ионина и М.С. Мацковского. СПб.: 1992. – 400 с.
2. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник/ За ред. Н.Д.Бабич. – Чернівці: Книги –XXI, 2005. – 572 с.
3. Куранова С.І. Основи психолінгвістики: навч. посіб. / С.І. Куранова. – К.: ВЦ «Академія». 2012. – 208 с.
4. Мацько Л.І. Культура української фахової мови: Навч. посіб. / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К.: «Академія», 2007. – 360 с.
5. Олійник О.Б. Риторика: Навчальний посібник. – К.: Кондор. 2009. – 170 с.
6. Сайтарли І.А. Культура міжособистісних стосунків: Навч. посіб. – К.: Академвидав, 2007. – 2007. 240 с.
7. Філоненко М.М. Психологія спілкування. Підручник. – К.: Цент учбової літератури, 2008. – 224 с.

8. Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування: Навчальний посібник. – 6-те вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 230 с.
9. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.В. Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 312 с.
10. Экман П. Психология эмоций. Я знаю. Что ты чувствуешь. 2-е изд. / Пер. с англ. – СПб.: 2010. – 334 с.

10. Інформаційні ресурси

Словники

1. <http://ulif.mon.gov.ua> (Електронні термінологічні словники. Структура і принципи роботи інформаційно-лінгвістичної системи “Український лінгвістичний портал” МОНМС України)
2. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua> (“Словники України”)
3. <http://dict.linux.org.ua> (Проект англійсько-українського словника технічних термінів)
4. <http://slovo.ridne.net> (Електронні версії словників термінографічної серії *Слово Світ*)
5. <http://www.slovnyk.net> (Великий тлумачний словник сучасної української мови)
6. <http://r2u.org.ua>; <http://krym.linux.org.ua> (Академічний російсько-український словник за ред. А. Кримського)
7. <http://www.rosukrdic.iatp.org.ua> (Російсько-український словник сталих виразів)
8. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm> (Українська мова: Енциклопедія)

Інші сайти

1. www.dssu.gov.ua (Держспоживстандарт України)
2. http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_structure.htm (Організаційна структура, концептуальні засади і напрямдіяльності Технічного комітету стандартизації науково-технічної термінології (ТК СНТТ))
3. www.ukrndnc.org.ua (ДП “УкрНДНЦ”)
4. <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> (законодавство України)
5. www.msu.kharkov.ua/tc (Галузевий термінологічний центр)
6. <http://ulif.mon.gov.ua> (Український лінгвістичний портал)
7. <http://pravopys.vlada.kiev.ua> (Інтернет-сторінка, присвячена мовним питанням)
8. www.domivka.net/forum/archive/index.php/t-6037.html (Р. Рожанківський. Синтаксично-стилістичні риси науково-технічної мови);

Уся література знаходиться у Центральній бібліотеці ім. Вернадського, у бібліотеці НТУУ “КПІ”, в електронному кампусі.